

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati (oglasi): Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljanju po dogovoru znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.

Štev. 39.

V Ljubljani, dne 12. decembra 1914.

Leto II.

Vojna in nevtralne države.

Mnogi menijo, da škoduje vojna samo vojskujočim se državam; toda vojna prizadeva občutno škodo tudi nevtralnimi državam. Vsled onemogočenega in ovirane prometa trpi trgovina in vsaka nevtralna država je v nevarnosti, da z dobavo blaga izkaže kaki državi posebne ugodnosti, s čimer krši nevtralnost. V takem položaju sta pred vsem Amerika in Holandska. V Združenih državah je letos izredno dobro izpadla žetev pšenice. Vse luke so je polne. Toda tega blaga ne morejo vkrcati na ladje, ker je nemško trgovinsko brodovje takorekoč izginilo, angleško pa je bilo zaradi vojaških transportov znatno reducirano. Vsled tega hoče parlament Združenih držav upeljati lastne paroplovne črte. Toda odkod naj vzame ladje? V ameriških pristaniščih so mnogi nemški in tudi avstrijski parniki, tako na primer velikanski nemški transatlantski parnik „Vaterland“, a četudi bi Amerikanci te parnike prekrstili, bi to Angležev gotovo ne oviralo, da bi jih ne zaplenili. Poleg tega bi pa pomenjal odkup teh ladij, ki so v vojni za Nemčijo brez pomena, financijelno podporo vojskujoče se nem-

ške države. In ker se je Amerikancu Morganu prepovedalo, posoditi Francoski denar, bi se moralo ukreniti tudi napram Nemčiji, oziroma Avstriji.

Tudi Švedska, Norveška, Danska in Holandska občutijo izredne posledice evropske vojne. Kajti Angleška pregleduje skoro vsak parnik imenovanih držav, ako odgovarjajo njihovi trgovinski bilanci. Angleška jim napravlja natančen račun: Kar tu vozite, je več premoga, žita in bakra, kakor pa sami rabite. Pri tem kaže Angleška seveda tudi mnogo zlobe in jeze napram nevtralnimi državam, ki nočejo stopiti na njeno stran. Toda vojna, pravzaprav moč njene mornarice, ji omogočuje njeno postopanje. Vsled tega mora žito in druga živila gniti v inozemskih pristaniščih. Amerikancev se polasča zaradi tega obup, tem bolj, ker Angleži z vsakim dnem proglašajo novo blago kot vojno kontrebando. Amerikanski bombažni trgovci ogorčeno protestirajo proti temu, da se smatra tudi bombaž kot prepovedano blago, in cele armade bombažnih producentov so v nevarnosti, da propadejo. Toda bombaž se rabi tudi za — municijo! Argentinija in Brazilija ne moreta izvažati svojega mesa, svojega žita in kave. Italija mora pustiti, da se ve-

Podlistek.

Beseda ljubezni.

Novela, slovaški spisal Janko Jesenský. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

Hej, Hej! On, Čurin, bedak, je obstajal pred njenimi okni tudi po tem groznem incidentu. Spominjal se je vsega, vsake njene besede, vsakega njenega gibanja. Spominjal se je na to vse z ljubeznijo, z bolestnim, raztoženim srcem. Zrl je v ta okna skrit v senci mračne ali brezmesčne noči in bolela ga je duša radi nje, Helene, radi izgubljene ljubezni, v katero je po otročje verjel, v kateri je bil prevaran, v kateri so ga osramotili in ponižali. Zdelo se mu je, da je pokopal radost, svojo veselo, mlado dušo zaprl na veke. Ta se ne odpre nikdar več, kakor se ne odpirajo grobovi. In ko je izšel mesec, kako se je skrivoma plazil mimo dreves domov, obstajal za debli, ali za stebri svetilnic, kadar so zaškripale duri v njihovi hiši, ali je šel kdo po hodniku.

Na to je še došlo par pisem po pošti ali po poslancih. Toda on jih ni odprl.

„Bojevat se ter ostati zmagovalec,“ se je opominjal ter pošiljal poslance nazaj.

A znovič je šel pod okna. Zapazil jo je dvakrat v gledališču, toda ni je pogledal. Tudi Helena ga je zapazila ter ga pogledala skozi kuralce. Nekaj je vleklo njegov pogled na njeno stran. Parkrat je dvignil svoje kuralce, pa vsikdar pogledal na drugo stran. Toda pri vsem tem je vendarle zapazil, da je Helena shujšala, njeno lice kakor bi se bilo zmanjšalo, oči pa povečale. Polastilo se ga je veliko pomilovanje. Ob enem ga je stisnilo nekaj za grlo in sredi igre je odšel. Obstal je pred gledališčem. Kadil je svalčico ter premišljal, ali naj vnide, ali rajše počaka.

„Ako vnidem, jo zagledam in boj postane še hujši. Zmaga, prerojenje,“ je zamomljal in čakal.

Počakal je in ko se je občinstvo jelo sipati iz gledališča, je odšel urno iz podstrešja gledališča ter stopil za steber, kjer ga nihče ni videl. Pa tudi tukaj ni vztrajal. Skoro dirjaje je stekel v stransko ulico in odondod ogledoval občinstvo, ki se je razhajalo.

„Zgubi se mi. Ne zagledam je.“ Zgrozil se je ter stopil na bulvar, izkajoč jo z očmi. Nakrat je obstal. Oblila ga je znana parfumova vonjava. Uprav pred njim je korakala z velikimi, valovitimi koraki znana, vitka postava v šelestečem, nekoliko privzdignjenim

like množine njenega sadja — tudi v tem pogledu je izpadla letina izborna — uničujejo, da propada njena sladkorna industrija, ker ji manjka prometnih sredstev. In tako stoji velika množica surovinskih industrij in produkcij živil v nevtralnih deželah pred ogromnim polomom.

Veliko škodo imajo tudi one dežele, ki žive od trgovskega prometa. V tem oziru prideta pred vsem v poštev Švica in Italija. Prva mora poleg tega tudi plačati stroške oborožene nevtralnosti, to je mobiliziranje za varstvo svoje meje. V obeh deželah so hoteli in restavracije zapuščene, železnice prinašajo znatno zmanjšane dohodke. S številkami se škoda, ki jo trpi Italija, niti ne da označiti. Toda nekoliko vpogleda nudijo v tem oziru vplačane vstopnine v muzejih. Najbolj obiskana mesta v Italiji so Rim, Florenca in Benetke. Vstopnina v Torinu in v galeriji Borghese v Rimu je znašala v preteklem letu 86.000, na Palatinu 36.000, v Angelskem gradu 25.000 lir. V Florenci, v Ufficijih 83.123, v medicinski kapeli 40.000 lir. V Benetkah so v palači dožev zbrali 163.000, v akademiji 48.266 lir. Bresa v Milanu je imela 52.023, Leonardo Vincencijeva „Zadnja večerja“ kakih 50.000, muzej v Neaplju kakih 50.000 lir dohodkov. Največ izgube imajo Pompeji, ki so imeli 203.908 lir dohodkov itd. Vse to se je sedaj skoraj popolnoma nehalo.

Italija ima škodo tudi z ozirom na izseljeniško vprašanje. Stotisoči izseljencev so leto za letom hodili v Ameriko in drugam, odkoder so pošiljali domov svoje prihranke — okoli 100 milijonov lir na leto. In sedaj niso le popolnoma prenehale te denarne pošiljatve, temveč se vračajo sedaj tudi v velikem številu izseljenci domov zaradi pomanjkanja dela v inozemski industriji, pomnožujejo bedo doma in so za breme javnosti, ki mora zanje skrbeti. Ti stroški niso manjši kot oni vojskujočih se držav. In to se godi v času, ko državni dohodki znatno nazadujejo. V Italiji so v zadnjem četrtletju julij-september bili za 26 in pol milijona lir manjši kot prejšnje leto v istem času.

Tudi Angleška si domišljuje, oziroma Grey in Churchill skušata Angležem dopovedati, da predstavlja

ravno toliko kot nevtralnno deželo, da bo ostala nedotaknjena od grozot vojne. Gotovo je, da je bil hinavski in zavratni namen Greya, izvojevati boj angleških kapitalistov z nemškimi potom Francoske in Belgije, kakor tudi Rusije, pri čemer naj bi ostala Angleška nedotaknjena od grozot vojne. Kakor pa je padla ta hinavščina, s katero se je zapletla v pogodbo Belgija in Francoska, ravno tako se Angleška zelo moti, ako meni, da ta vojna ne bo imela zanjo zlih posledic. Kajti Angleška je tvorila dosedaj svetovni trg. Od zunanje trgovine Nemčije, Avstrije, Belgije, Francoske in Rusije, ki znaša skupaj 14 milijard, je več kot polovica financirana od Angleške, to se pravi, da angleške banke posredujejo trgovino, da sprejemajo plačila v obliki menic in plačujejo s temi menicami, da jamčijo za čas med akceptiranjem in plačilom. Sedaj ležita kaki dve milijardi akceptiranih menic v Londonu, a ne plačanih. Te menice so izdane večinoma za povprečno dobo treh mesecev. Medtem pa je izbruhnila vojna in prekinjena trgovina bo povzročila polom številnih tvrdk, argentinskih, brazilskih itd., ki teh menic v Londonu ne bodo mogle plačati. To bo postala grozna finančna katastrofa za Angleško. In ako se to ne kaže že sedaj, je temu kriv samo moratorij, ki daje dolžniku pravico, da odlaga s plačilom. A četudi bo končana vojna, bodo najmanj Belgija in Rusija, a bržkone tudi Francoska, rabile dolgo časa, preden bodo mogle pričeti zopet s plačili. Tudi tu bodo torej imele angleške banke ogromne izgube in gospodarski polomi stotisočev bodo opustošili tudi angleško narodno gospodarstvo, tudi ako se nemške armade ne bodo izkrcale pri Dovru in ako njeni Zeppelinji ne bodo metali bomb na London. Temu naravnemu povračilu za svojo strahopetno zavratnost se bodo angleški kapitalisti komaj izognili, naj potem Grey tudi trdi cinično, da Angleške vojna ne bo mnogo več veljala kot bi jo njena nevtralnost.

Male države Holandska, Danska, Norveška so napram roparskim činom Angleške seveda popolnoma brez moči ter se morajo zadovoljiti samo s tem, da stiskajo svoje pesti v žepih. Značilno je za infamno

krilu. Pod velikim, rdečim klobukom, v črnih laseh, po domače počesanih, je bil opaziti znan deklinški trak. Poleg nje je stopala z drobnimi koraki njena mati, međa, tanka, postarana oseba. Hiteli sta proti najbližji električni postaji. Čurin je gledal za njima kakor omamljen od nekake močne pijače. Rad bi bil stekel za njima, snel klobuk, ju pozdravil, podal ji roko ter dvignil Heleno v voz, čutil zopet njeno ramo, čul njen glas, videl jo povsem od blizu ter pozabil na vse. Rad bi ji povedal, da jo ima rad, neizmerno rad. Pri tem pa je stal na mestu kakor prikovan. Mimogredoči ljudje so se zaletavali vanj. Hudovali so se, da stoji tako na sredi človeškega prôda. Ko sta se Helena in njena mati vsedli v voz, se je požuril, da je skozi kulkalce še enkrat pogledal lice dekletca, kos njenega klobuka, njene obleke. Potem se je vsedel v najbližji kolesel ter hotel ju dohiteti. Končno mu je preostal samo sprehod pod okni.

„Grozen je bil ta boj,“ si je dejal Čurin, ko je vstal z naslonjača, kamor se je bil po plesu vsedel. Na to je zazeval ter stopil k oknu.

Pozabil je na apelacijo, katero je bil pričel in ne dovršil. V sobi je bilo temno, pa tudi zunaj je že na-

počil večer. Vse svetiljke so bile že prižgane. Sneg, ki je poprej padal v kosmuljah, se je spremenil v droben, papirnat snežič. Na vejah dreves prilepljen sneg, tako se ti je zdelo, je otrpnil od večernega mrzlega vetra, ki je potresal veje ter pihal glasno sedaj spodaj pri vratih, pa zopet v peči, v kateri je ogenj že davno ugasnil. Strehe hiš, številke in tla so bili zasuti s snegom. Na stebri za plakate se ga je nahajal cel kup. A zunaj ni bilo videti človeka, samo nekje višje so štirje možakarji z velikimi kučmami in z rokavicami odkidavali sneg. Bilo je pol osmih.

Čurin je gledal ven, ogledoval one štiri delavce, a pri tem je mislil na Heleno. Končno je zamahnil z roko ter zaklical na glas: „Ako se mož, pa se naj omoži!“

Na to pa je dodal tiše zase:

„Jaz sem vendar le ostal zmagovalec. Saj bilo bi reči samo eno besedo in ona bi se bila vrnila. — Besedo,“ si je mislil dalje. „To-le je manjkalo. Čurinu je bilo treba samo reči, da ji odpusti, da ji hoče tudi navzlic temu zaupati in da ji zaupa. Treba je bilo samo, da ga je zagledala pod svojimi okni, da je videla, kako je dirjal za električnim vozom za njo. Bila bi prišla sem v pisarno. Bila bi prišla. Sedaj pa se mož, in meni pošilja naznanilo, čemu? mar hoče, naj ji čestitam . . .“

(Dalje prihodnjič.)

politiko angleških kapitalistov, da izrablja ugodno priliko srbskega zavratnega umora le ne samo za zaželjeno gospodarsko uničenje Nemčije, temveč tudi zato, da prizadene trgovini manjših konkurentov znatno škodo, ki se ne bo mogla nikdar popraviti. Med Angleško in Holandsko obstojijo že stoletja komercialna nasprotstva, ki so zaenkrat dosegla višek v popolnem podvrženju Holandske in njeni odpovedi kot svetovne sile, ne da bi se pri tem Angleška odrekla svoji ropateljnosti. Kajti Angleški kapitalisti se čutijo toliko časa ogroževani, dokler bo plula po oceanu kaka ladja pod tujo zastavo. Angleški kapitalizem hoče biti edini gospodar svetovne trgovine. In to je tudi vzrok njegovega sovraštva napram Nemčiji, ki je v zadnjih štiridesetih letih pokazala doslej nenavadno energijo gospodarskega razvoja. Da vodijo Angleško v sedanji vojni ti postranski nameni, dokazuje jasno tudi njeno obnašanje napram zaveznici Belgiji. Za kršeno nevtralnost Belgije je pobožna, visokomoralna Angleška potočila krokodilske solze, a v svoji bolesti ni pozabila izročiti glavno trgovinsko mesto svoje prijateljice obleganju in mu povzročiti večmilijonsko škodo ter onemogočiti uporabo njegovega pristanišča za dalje časa. Seveda, ljubljani in globoko obžalovani Antverpi so bili najnevarnejši konkurent Londona. Toda tako, kakor si predstavlja angleška domišljija, se stvari ne bodo razvile. Kajti poleg Nemčije obstoje tudi še druge velike trgovinske države. „Uncle San,“ kakor imenujejo posebljenje severoameriških Združenih držav, je nagrbnil čelo in to je zamostovalo, da se je podlo nadlegovanje nevtralne trgovine vsaj deloma omejilo. Tako se je morala vsemogočna Anglija na primer ukloniti in pripustiti izvažanje bombaža iz Amerike. Upajmo, da bo sčasoma ameriški velikan poučil na enak način Angleško tudi glede drugih stvari.

Svetovna vojna.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

Zavrnjeno rusko prodiranje preko Novo Radomska. — Izid bojov v Galiciji še ni znan. — 1500 Rusov ujetih. — Boji v Karpatih.

Dunaj, 7. decembra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 7. decembra opoldne: Borba za odločitev na ruskem bojišču traja. Avstro-Ogrske in nemške čete so v napadu v prostoru južnozahodno od Piotrkova zavrnilo ruske čete, ki so se pomikale preko Novo-Radomska proti severu, medtem ko so nemške čete prisilile sovražnika, da se je umaknil.

V zahodni Galiciji so tudi večji boji v teku. Njih izid še ni znan. V tem prostoru so naše čete včeraj ujele nadaljnjih 1500 Rusov.

V Karpatih še boji nadaljujejo. Na marsikaterih mestih je sovražnik potegnil močne čete zopet za gorski greben.

Namestnik šefa generalnega štaba pl. Höfer, generalmajor.

Rusi prepadeni pri Dobczycah - Wieliczki. — 5000 Rusov ujetih. — Odbit napad pri Piotrkowu.

Dunaj, 8. decembra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 8. decembra opoldne: Boji v Zapadni Galiciji so pridobili na srditosti. Naše čete napadajo sedaj tudi z zapada in so prepadile sovražnika iz nje-

govih pozicij pri Dobczycah-Wieliczki. Naš napad še traja. Števila ujetnikov še ni mogoče pregledati. Doslej smo odposlali nad 5000 Rusov, med njimi 27 častnikov.

Na Poljskem so naše in nemške čete povsodi odbile ponovne ruske napade na prostoru južno od Piotrkowa.

V Karpatih se ni prigodilo ničesar pomembnega. Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalmajor.

Odbiti ruski napadi pri Piotrkowu. — V zadnjem tednu je naša armada ujela 2800 Rusov.

Dunaj, 9. decembra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo z dne 9. decembra opoldne:

V zapadni Galiciji je naš napad v teku.

Na Poljskem traja mir na sektoriju južne bojne črte.

Neprestani napadi sovražnikov v okolici Piotrkova so se slej kot prej ponesrečili ob žilavosti zavezniških armad. Samo naše čete so tu v zadnjem tednu ujele 2800 Rusov.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalmajor.

Dalje proti severu nadaljujejo Nemci uspešno svoje operacije.

Z nemško-francoskega in nemško-ruskega bojišča.

Položaj v Vzhodni Prusiji in na Poljskem.

Berolin, 5. decembra. (Kor. urad.) Wolffov urad javlja: Veliki glavni stan dne 5. decembra dopoldne:

V bojih vzhodno od Mazurskih jezer je položaj ugoden. Pri manjših operacijah smo tamkaj ujeli 1200 mož.

Na Poljskem potekajo naše operacije praviloma. Vrhovno armadno vodstvo.

Bitka pri Lodzu se razvija ugodno za nemško armado.

Berolin, 6. decembra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, dne 6. decembra dopoldne.

Na bojišču vzhodno od Mazurske planote je bil nasprotnik miren.

Potek bojov pri Lodzu odgovarja slejkoprej našim pričakovanjem.

Na Južnem Poljskem ni sprememb.

Vrhovno armadno vodstvo.

Zavzetje Lodza.

Berolin, 6. decembra. (Kor. urad.) Wolffov urad javlja: Veliki glavni stan dne 6. decembra popoldne.

Naše čete so danes popoldne zavzele Lodz. Po težkih izgubah se Rusi umikajo.

Vrhovno armadno vodstvo.

Presegljiv uspeh nemške armade pri Lodzu. — Velike ruske izgube.

Berolin, 7. decembra. (Kor. urad.) Poročilo Wolffovega urada. Veliki glavni stan 7. decembra:

Z zapadnega bojišča in vzhodno od Mazurske jezerske planote ni posebnih poročil.

Na severnem Poljskem smo v počasni borbi za Lodz izvojevali presegljiv uspeh s tem, da smo vrgli nazaj severno, zapadno in jugozapadno od tega mesta stoječe močne ruske čete.

Lodz je v naši posesti.

Rezultatov bitke vpricho razsežnosti bojišča še ni moči pregledati. Ruske izgube so brez dvoma zelo velike.

Ruske poskuse, da bi iz južne Poljske prišli na pomoč svojim ogroženim armadam na severu, so preprečili napadi avstro-ogrskih in nemških čet v okolici jugozapadno od Piotrkowa.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemške čete pri Lodzu slede Rusom. — Nemci so ujeli 5000 Rusov in uplenili 16 topov.

Berolin, 8. decembra. (Kor. urad.) Wolffov urad javlja: Veliki glavni stan dne 8. decembra dopoldne.

Na vzhodu in z vzhodnopruske meje ni nobenih posebnih poročil.

V severni Poljski slede nemške čete neposredno sovražniku, ki se hitro umika vzhodno in jugovzhodno od Lodza.

Razen že včeraj sporočenih izredno velikih, krvavih izgub so Rusi doslej izgubili okrog 5000 ujetnikov in 16 topov z municijskimi vozovi.

Na južnem Poljskem se ni prigodilo ničesar posebnega.

Vrhovno armadno vodstvo.

Rusi so se ustavili v utrjenih pozicijah ob Miazgi. — Boji pri Loviozu.

Berolin, 9. decembra. (Kor. urad.) Wolffov urad javlja: Veliki glavni stan dne 9. decembra dopoldne.

Iz vzhodne Prusije ni nobenih poročil.

Na severnem Poljskem se nahajajo naše čete v tesnem stiku z Rusi, ki so se ustavili v močno utrjeni poziciji vzhodno reke Miazge.

Za Lovicz se nadaljujejo boji.

V južni Poljski so avstro-ogrške čete ramo ob rami ponovno izvršile uspešne napade.

Vrhovno armadno vodstvo.

Odbiti francoski napadi v Flandriji in pri Metz. — Napredovanje nemških čet v Argonskem lesu in pri Altkirohu.

Berolin, 5. decembra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan dne 5. decembra dopoldne.

V Flandriji in južno od Metza smo včeraj odbili francoske napade.

Pri La Bassee, v Argonskem lesu in v okolici zjugozapadno od Altkircha so naše čete napredovale.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemška armada je izpraznila Vernelles. — Odbiti francoski napadi pri Altkirohu.

Berolin, 6. decembra. (Kor. urad.) Poročilo Wolffovega urada. Veliki glavni stan 6. decembra dopoldne:

Danes ponoči smo izpraznili po načrtu kraj Vernelles (jugovzhodno od Bethune), ki bi zahteval nepotrebne žrtve, ako bi ga nadalje držali v trajnem francoskem artilerijskem ognju. Tamkaj se nahajajoče stavbe smo preje razstrelili. Naše čete so zasedle zgrajene pozicije vzhodno od tega kraja. Sovražnik nam doslej ni mogel slediti.

Zapadno in jugozapadno od Altkircha so Francozi z znatnimi silami obnovili svoje napade, a brez uspeha. Sicer ni dogodkov, ki bi jih bilo vredno beležiti.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemški uspeh pri Arrasu in Malancourtu. — Odbiti francoski napad severno od Nancyja.

Berolin, 8. decembra. Wolffov urad javlja: Veliki glavni stan dne 8. decembra dopoldne:

Ob flandrski fronti povzročajo vsled zadnjih nalivov poslabšane talne razmere kretjiam čet velike težkoče. Severno od Arrasa smo nekoliko napredovali. Vojna bolnica v Lillu je včeraj pogorela. Požar je najbrže kdo zanetil. Človeških izgub ni.

Trditev Francozov, da napredujejo v Argonskem lesu, ne odgovarja dejstvom. Že dlje časa ni bilo tam sploh nobenega francoskega napada. Pač pa pridobivamo mi neprestano počasi tla.

Pri Malancourtu vzhodno od Varenta smo predvčerajšnjem osvojili važno francosko oporišče.

Pri tem je padel večji del posadke. Ostanek, nekaj častnikov in okrog 150 mož smo ujeli.

Severno od Nancyja smo včeraj odbili francoski napad na naše postojanke.

Vrhovno armadno vodstvo.

Odbiti francoski napadi pri Sonainu, Varennesu in Vaucouisu. — Nemški uspeh v Argonskem lesu.

Berolin, 9. decembra. (Kor. urad.) Wolffov urad javlja: Veliki glavni stan dne 9. decembra dopoldne.

Zapadno od Reimsa so morale naše čete razstreliti in vpepeliti Echeri-Ferme, dasi je tam plapolala zastava Rdečega križa, ker smo potom fotografij zrakovplovcev nesporno dognali, da se je tik za Ferme skrivala francoska baterija.

Odbili smo z izgubami za sovražnika francoske napade v okolici Sonaina in proti Varennesu in Vaucoisu v vzhodnem Argonskem lesu.

V Argonskem lesu samem smo na raznih mestih pridobili tla. Pri tem smo ujeli nekaj sovražnikov. — Pri včeraj sporočenih bojih severno od Nancyja so imeli Francozi velike izgube. Naše izgube so razmeroma majhne.

Vrhovno armadno vodstvo.

Angleška pomožna križarka potopljena.

Iz Santiaga poroča Reuter, da je v majhno pristanišče Papuelo v bližini Valparaisa pripeljala nemška pomožna križarka „Princ Eitel“ moštvo angleške pomožne križarke „Charcas“, katero je bila nemška ladja potopila na višini Corrala.

Zaplenjene vojne ladje.

Uradno se sedaj razglašča, da so Angleži zaplenili in uvrstili v svoje brodogve čilsko vojno ladjo „Almirante Latorre“ pod imenom „Canada“. Ladja ima 28.500 ton in 10 topov kalibra 35,6 cm. Iz Kristianije poročajo nadalje, da je angleška vlada zaplenila tudi dve norveški oklopnici, od katerih bi morali oddati eno sedaj, drugo pa čez en mesec. Angleška vlada je obljubila polno odškodnino.

Z južnega bojišča.

Srbi so brez boja zapustili Belgrad in se umaknili.

Že zadnjič smo poročali, da so naše vrle čete zavzele Belgrad, glavno mesto srbske države. O zavzetju Belgrada poročajo z južnega bojišča uradno dne 3. decembra: Zmagovito prodiranje naših čet preko Kolubare je nasprotnika prisililo, da je brez boja zapustil Belgrad, čigar obrambne naprave so bile naperjene proti severu, da ne izpostavi tamkajšnje posadke ujetju. Naše čete so udrle preko Save in iz jugozapadne smeri v Belgrad ter zasedle višine južno od mesta. Javna poslopja, tudi poslaniški palači Nemčije in Avstro-Ogrske smo takoj vojaško zasedli.

Na ostalih delih bojne fronte so se včeraj vršili samo manjši boji s sovražnimi zadnjimi četami, ker se sovražnik umika, naše kolone pa le počasi prodirajo po brezdanjih potih. Od teh zadnjih čet smo ujeli okrog dvesto mož.

Kako so zasedle naše čete Belgrad.

„Pesti Hirlap“ poroča o zavzetju Belgrada iz Zemuna sledeče: Naši težki monitorji so pričeli že pred par dnevi obstreljevati belgrajsko trdnjavo, in je njihovo izvrstno in energično streljanje imelo velik uspeh. Sovražni francoski topovi 28 cm kalibra so bili prisiljeni umolkniti; njihovo moštvo je imelo velike izgube. Potem ko so naše straže poročale o delovanju našega težkega topništva, so pričele naše čete na zemunski obali iti preko zopet popravljenega mostu čez Donavo, in so najprej prišle na Ciganski otok, od tod pa so vkorakale v glavno sovražnikovo mesto. Medtem so naši z bajonetnim naskokom pregnali Srbe iz Ciganskega otoka in njihovih skrivališč blizu železniškega nasipa ter so zasedli Topčider, kakor tudi celo zahodno mesto. Obenem je prodiral v mesto oni del naših čet, ki je po zavzetju Obrenovca prodiral ob Savi proti Belgradu in je že dopoldne bil v mestu. Ob 12. uri opoldne je bil Belgrad zaseden. Z godbo na čelu so naše čete vkorakale v Belgrad. Še tisti dan so pričele naše čete graditi pontonski most, tako da boče mogla kavalerija in tren v najkrajšem času prekoračiti reko. Ladje, ki so na razpolago naši vojski, so že odšle iz Novega Sada in Zemuna, da pomagajo pri transportu. Pripovedujejo, da sta se dva belgrajska polka udala, ali dosedaj se še ni moglo izvedeti za resnico.

Prodiranje naše armade na severu v Srbiji se vrši brez boja. — Ljuti boji pri Arandjelovcu.

Dunaj, 4. decembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča uradno razglašajo dne 4. decembra:

Belgrad smo včeraj zasedli na svečan način. Prodiranje naših čet se vrši na severnem delu fronte brez boja. Pri tem smo včeraj ujeli 300 mož.

Zapadno in jugozapadno od Arandjelovca se upirajo prodiranju naših čet močne sovražne sile, ki skušajo kriti umikanje srbske armade s srđitimi napadi, katere smo vse odbili.

Poročilo generala Franka: „Na belgrajski trdnjavi vihra štandarta Vašega Veličanstva!“

Dunaj, 4. decembra. (Kor. urad.) Uradno se poroča: Poveljnik V. armade, general pehote pl. Frank, je poslal včeraj Njeg. Veličanstvu naslednji telegram:

Belgrad, 3. decembra 1914. V svečanem trenutku, ko smemo na belgrajski trdnjavi razobesiti Vašega c. in kr. Veličanstva slavno štandarto, prosim, da smem v imenu zastopnikov vseh delov celokupne orožene sile najponižneje izraziti Vašemu Veličanstvu našo navdušeno vdanost. Frank, general pehote.

Srdita bitka pri Arangjelovcu.

Dunaj, 5. decembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča uradno razglašajo dne 5. decembra:

Boji zapadno in jugozapadno od Arangjelovca trajajo trdovratno in so spojeni z zelo velikimi izgubami. Doslej še ni končne odločitve. Včeraj smo ujeli nad 600 mož.

Pri Arangjelovcu in Gornjem Milanovcu so dobili Srbi ojačenja in nadaljujejo napade proti zapadu. — V Belgradu je ostalo 1500 prebivalcev.

Dunaj, 6. decembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča uradno poročajo dne 6. decembra: Južno od Belgrada pridobivamo na prostoru.

Zapadno od Arangjelovca in Gornjega Milanovca je dobil nasprotnik nova ojačenja in nadaljuje srdite napade proti zapadu.

Na ozemlje, ki so ga zasedle naše čete in ki smo ga našli popolnoma zapuščeno, se jamejo polagoma vračati ubegli prebivalci. Približno 1500 stanovnikov je ostalo v Belgradu.

Novo nameščena mestna uprava je že začela poslovati.

Izpremema grupacije naših sil vsled zavzetja Belgrada.

Dunaj, 7. decembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča poročajo uradno dne 7. decembra: Vsled zavzetja Belgrada potrebne operacije zahtevajo sedaj izprememo grupacije naših sil, ki se seveda odteguje splošni razglasitvi.

Pregrupacija armade na jugu se vrši po načrtu. — Naša ofenziva južno od Belgrada napreduje.

Dunaj, 8. decembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča poročajo uradno dne 8. decembra: Izpremema grupacije se vrši po načrtu. Posamne nasprotnikove poskuse, da bi motil to grupacijo, smo odbili. Pri tem je imel sovražnik občutne izgube. Naša ofenziva južno od Belgrada ugodno napreduje in smo tu ujeli 14 častnikov in 400 mož.

Pregled vojnih dogodkov

od 27. novembra do 4. decembra 1914.

Južno bojišče. Belgrad je padel! Ta v celi monarhiji težko pričakovani dogodek se je izvršil ravno na dan cesarjeve vladarske 66 letnice, t. j. 2. decembra. General pehote, pl. Frank, poveljnik V. armade in rojen dalmatinski Hrvat, je to veselo poročilo priključil čestitkam, ki jih je ta dan poslal cesarju v imenu svojih čet. Po celi avstroogrski monarhiji so se ob tej priliki vršile velike manifestacije; da tudi Slovenci nismo zaostali, se razume samo ob sebi. — Belgrad je padel brez obleganja in brez odpora; potem, ko so naše čete porazile Srbe ob Kolubari in Ljigu in jih vrgle iz tamošnjih utrjenih postojank, je bila zapečaten tudi usoda Belgrada. Srbi so mesto izpraz-

nili in se umaknili proti Kragujevacu, naši so pa vkorakali v srbsko prestolico, in sicer od dveh strani: čez Savo in pa od jugozapada. Belgrad je naš. — Od Valjeva proti jugovzhodu prodirajoče naše čete so zasedle Užice in so sedaj že pred Čačkom. Srbi se umikajo na celi črti, a naši so jim neprestano za petami ter jim ne dajo časa, da bi se zopet ustavili ter uredili k odporu. Srbi so v teh bojih pretrpeli silne izgube; samo ujetih je bilo malone 20.000 Srbov in topov so jim vzeli naši krog 50. Srbi sami so začeli spoznavati, da so izgubljeni.

Severno bojišče. Boji v Karpatih še niso zaključeni; pri Homoni v zemlinskem komitatu so naši porazili sovražnika in ujeli 1500 ruskih vojakov. — Przemysl izvrstno vrši svojo nalogo. — Černovice so naši zapustili.

Na Ruskem-Poljskem velika borba na črti Krakov-Čenstohova in Čenstohova-Lodz-Lowicz še vedno ni odločena. Nemci so v zadnjih bojih ujeli že do 100.000 neranjenih Rusov in jim vzeli veliko topov, streliva itd. — Boji na desnem bregu Visle se razvijajo dalje. — V Vzhodni Prusiji se Rusi zama trudijo prodreti naprej; pri Darkehmenu (jugovzhodno od Insterburga) so Nemci krvavo odbili njihov napad na tamošnje utrdbe.

Na zapadnem bojišču ni bilo večjih dogodkov; pri Langenmarcku (severno od Ypresa) so Nemci osvojili skupino hiš, jugovzhodno od Ypresa so pa odbili francoski napad. Tudi pri Lansu (severno od Arrasa) je bil francoski napad odbit. V Argonih so Nemci zopet vzeli Francozom več zelo važnih in močnih postojank, zlasti severno od Apremonta (na severovzhodnem robu Argonov). Francoske napade pri Apremontu in St. Mihielu južno od Verduna so Nemci odbili. V Vogezih so vzeli Nemci Francozom nekaj okopov.

Turško-rusko bojišče. Turki so se približali Batumu na 10 km in zmagovito vrgli nazaj ruski izpad iz batumske trdnjave. Turške čete so zasedle mesto Ardanuč, ki leži 20 km vzhodno od reke Čorok na rusko-turški meji.

Turki in Angleži. Turški glavni stan poroča, da je celi Sinajski polotok v turških rokah.

Ruska grozodejstva in nasilstva v Bukovini.

Iz vojnega tiskovnega stana poročajo: Nadaljnja uradna poizvedovanja o postopanju Rusov v Bukovini, so nanovo dognala, da so si Rusi izbrali baš romunski del te kronovine za torišče svojega divjanja. Iz množine nabranega materiala naj navedemo le naslednje drastične primere: Posestvo Karapsziu, last Janka viteza Grigorcea, so napadli kozaki. Njih poveljnik si je prisvojil več dirkalnih konj v vrednosti preko 20.000 kron, kozaki pa so oropali grad, preiskali in oropali služabništvo ter uničili 34 hl špirita v vrednosti preko 8.000 kron. Ko se je lastnik skliceval na svojo narodnost in veroizpovedanje, ter celo na neko varstveno pismo ruskih oblasti, so se mu kozaki — rogali.

Na posestvu graščaka Izidorja viteza Janosa so porušili Rusi vsa poslopja, odnesli vse mobilije, požgali krmo. Škoda se ceni na 250.000 kron. Pri tej invaziji si je moral odkupiti neki ubogi rumunski učitelj svoje življenje za 120 kron. Deželni glavar vitez Hormuzaki ima na svojem posestvu preko 50.000 kron

škode. Rusi so mu požgali gospodarska poslopja, napolnjena s krmo in žitom.

Veleposestnik Janko vitez Flondor ceni svojo škodo na 135.000 kron. — Nič manj vandalsko so gospodarili Rusi po romunskih kmetijah. Uničili so zaloge, odgnali živino, požgali hiše, žugali onim, ki so poskušali gasiti, s smrtjo. Sklicevanje na narodnost in vero ni nikjer pomagalo. Številni, prej bogati romunski kmetje, so postali berači ter se morajo preživljati sedaj kot dninarji.

Iz vojnega tiskovnega stana poročajo o novih nasilstvih, ki jih izvršujejo Rusi v Bukovini zlasti nad tamošnjim romunskim prebivalstvom. V Zadovi ob Seretu so izvlekli kozaki 85letnega graščaka in ritmojstra izv. sl, Demetra Gojana, akoravno so vedeli, da je Romun, opolnoči iz postelje, privezali so ga na neko drevo ter do krvavega pretepli. Njegovo stanovanje pa so opostošili in oropali. Tudi se je kozake opazovalo, da so privezali naše ranjene orožnike na konje ter jih tako odvedli s seboj.

Najvišje cene za žito in moko na Kranjskem.

Od c. kr. deželne vlade za Kranjsko smo prejeli sledeči razglas z dne 7. decembra 1914, št. 34.721, o določitvi najvišjih cen za veliko trgovino z žitom in moko, da ga objavimo.

Izvršujoč ministrsko naredbo z dne 28. novembra 1914, drž. zak. št. 325, se določajo na Kranjskem za veliko trgovino nastopne najvišje cene:

a) Za žito.

Za 1 met. stot pšenice s 76 kg hekt. teže	K 41·50
„ 1 „ „ rži s 70 kg hektoliter. teže	„ 33·50
„ 1 „ „ ječmena	„ 30·80
„ 1 „ „ koruze, izvzemši činkvantin in belo koruzo, naravno suhe ali umetno posušene	„ 25·50

Ako je teža hektolitra pšenice večja ali manjša kot 76 kg, se zviša, oziroma zniža spredaj določena najvišja cena pri vsakem celem kilogramu hektoliterske teže za 20 vinarjev. — Pri rži, ako je hektoliter težji ali lažji nego 70 kg, se zviša, oziroma zniža najvišja cena pri vsakem celem kilogramu za 15 vinarjev od meterskega stota.

To zvišanje in znižanje pa ne nastopi preko 3 kg večje, oziroma manjše teže.

b) Za moko.

Pšenični zдроб in fina pšenična moka za peko	K 69·50	od meterskega stota
Pšenična moka za kuho	„ 65·35	„ „ „
„ „ za kruh	„ 48·70	„ „ „
„ enotna moka	„ 50·65	„ „ „
Ržena moka	„ 45·35	„ „ „
Ječmenova moka	„ 48·60	„ „ „
Koruzna moka	„ 37·—	„ „ „

Te cene se razumejo za kraj pogodbene dobave brez vreče proti plačilu v gotovini (netto per kasa).

Najvišje cene za v zmislu §§ 3 do 5 ministrske naredbe z dne 28. novembra 1914, drž. zak. št. 324, iz spredaj navedenih vrst moke napravljene mešane moke se izračunajo po odstotnem razmerju posameznih vrst moke, ki so se porabile za zmes.

Te najvišje cene veljajo od 10. decembra 1914 naprej.

C. kr. deželni predsednik:
baron Schwarz s. r.

Tedenske novice.

(Odlična pohvala naših domačih vojakov.) Povodom Najvišjega odlikovanja poveljnika 3. zboru in poveljujočega generala v Gradcu, Njega ekselence generala infanterije Colerus pl. Geldern je Njega ekselence gospod deželni predsednik istemu pismeno čestital. Kot odgovor na to čestitko je sprejel Njega ekselence naslednjo zahvalo: Vaša ekselence! Velepošтовani gospod deželni predsednik! Prosim, blagovolite sprejeti mojo najtoplejšo zahvalo za Vaše ljubeznive čestitke. Moji ljubi rojaki, Kranjci, se krasno bore; ostali so v vsakem oziru zvesti starim tradicijam. Častno je in veselo s takimi železnimi borci iti proti sovražniku. V izrazom najodličnejšega spoštovanja Vaši ekselenci vdani Colerus, g. inf.

(Dolenjsko in belokranjsko vino) je letos povsem veliko boljše kvalitete kot v prejšnjih letih. Tudi cene so letos prav zmerne. Zato bi gotovo bilo umestno, da se naši vinotržci in gostilničarji preskrbijo s to priljubljeno domačo kapljico. V nedeljo 6. in v ponedeljek 7. t. m. se je vršila v Kandiji pri Novem mestu (gostilna J. Windischer) pokušnja dolenskih in belokranjskih vin, ki so se je udeležili vsi najboljši dolenski in belokranjski vinogradniki.

(Avtomobilna zveza Novo mesto-Krško.) S 1. decembrom bo redni promet na tej progi za nedoločen čas ustavljen.

(Jubilejne dopisnice), izdane za splošni promet na podlagi naredbe trgovskega ministrstva z dne 7. avgusta 1808, drž. zak. št. 160, katerih prodaja je bila ustavljena dne 13. decembra 1908, so se opremile na prednji strani na gornjem robu polovice, določene za pismena poročila, z odtiskom, ki predstavlja cesarsko krono, obdano z napisnim trakom in s peresnimi okraski. Krona in peresni okraski so napravljeni v rumeni barvi na črnem dnu. Trak nosi napis: „Viribus unitis 1914“ v beli barvi na črnem dnu. Te dopisnice so se začele razprodajati dne 2. dec. 1914. Prodajna cena dopisnice znaša 15 v, prodajna cena zavitka s 30 kosi dopisnic 5 K 5 v. Od izkupička se odbijejo napravni stroški, poštna pristojbina in prodajna provizija, preostali znesek pa se porabi za podporo vdov in sirot padlih vojakov. Dopisnice se razprodajajo pri poštah v krajih, kjer imajo sedež politične deželne oblasti; naroče se pa lahko tudi pri vseh drugih poštah.

(Maksimalne cene za žito.) Kakor smo že poročali, se je med dunajsko in med budimpeštansko vlado doseglo sporazumljenje glede maksimalnih cen za žito. Iz oficijoznih namigavanj je spoznati, da je imela dunajska vlada prav težko stališče in da je le največjim naporom zmagala. Zdaj poroča veleoficijozen list dunajske vlade, da mora biti avstrijski trg pripravljen na novo potezo budimpeštanskih žitnih spekulantov. Ti se pripravljajo da bodo ogrsko žito prodajali v Cislitvansko po ogrski maksimalni ceni, ki bo višja od avstrijske. Z ozirom nato napoveduje rečeni veleoficijozni list, da bo imel tak pritisk na Cislitvansko fatalne posledice na ogrskem trgu.

(Cena govejim kožam.) Dunajske gospodarske organizacije so določile sledeče cene za živinske kože: od telet 2 K za 1 kg, za kože volov in krav do teže 24½ kg K 1'90 za 1 kg, od 25 do 40 kg K 1'80 za 1 kg, od 40 do 44½ kg K 1'60 za 1 kg, od 45 do 49½ kg K 1'46 za 1 kg, za več kot 50 kg težke kože se plačuje K 1'40 za 1 kg. Kože od

bikov se plačujejo po 1 K do K 1'65 za 1 kg; za konjske kože se plačuje: za lahke komade 26 K, za težke 30 K. — Cena za svinjske kože se še na Dunaju ni določila. V Mariboru se pa plačuje po 90 vin. do 1 K za 1 kg.

(Kdor želi poslati našim domačim vojakom na bojnem polju) toplo obleko (sviter, čepico, rokavice, nogavice, zapestnike), tobaka, cigaret, cigar, vžigalic, pip, cigaretnega papirja, čokolade, prepečenca, čaja, sladkorja, ruma, naj pošlje paket dobro zaviti z natančnim naslovom na paketu, in sicer za vojake 27. črnovojniškega polka najkasneje do 8. decembra v deželni dvorec v Ljubljano, za vojake 17. pešpolka najkasneje do 12. decembra v deželni dvorec v Ljubljano, za 3. in 4. stotnijo 29. črnovojniškega bataljona pa do 13. decembra tudi v deželni dvorec v Ljubljano. Pošiljatve se bodo v dvorcu uredile in skupno odposlale. Preko zgoraj določenih dni se ničesar več ne more sprejemati.

(Preskrba naših čet za zimo.) Iz vojnega poročevalskega stana se poroča: Med mnogimi in različnimi potrebščinami, ki jih potrebuje armada na bojišču, da je sposobna za boj, zavzema z ozirom na zimsko vojsko prvo mesto preskrba čet, da so zavarovane proti mrazu. Zimsko opravo za vso armado v zadostni meri in pravočasno zagotoviti, je bila glavna skrb vrhovnega poveljnika nadvojvode Friderika, katerega so tozadevno na merodajnih mestih vojne uprave najuspešneje podpirali. Že začetkom avgusta je bila tozadevna akcija vpeljana, tako da je z nastopom zime bil vsak mož s prav redkimi izjemami zavarovan proti mrazu. Vsak vojak ima poleg plašča s podšivom iz ovčje volne še sledeče stvari: volneno jopico, volnene hlače, en par flanelastih krp za noge, trebušni povoj in povečini tudi telovnik, ki so ga rezervisti prinesli seboj, nadalje jopič, čepice proti snegu, ogrevalnik žil, gamaše, volnene rokavice, papirnate krpe za noge, papirnat telovnik, ki se dovolj pogosto obnavlja, in odejo; nadalje so preskrbljene za bojne čete bele flanelaste bašlike, za jezdece ogrevalniki za noge, za čete na predstražah dolgi kožuhi in kožuhasti škornji. Vse te stvari so se zavile v zavoje za 100 mož in ko je etapno poveljstvo zahtevalo, so se odposlale na določena mesta. Veliko premikanje čet je semtertja povzročilo, da se je pošiljatev zakasnela; le v prav redkih slučajih vojaki zimske obleke sploh niso dobili, vendar pa je vse potrebno urejeno, da bodo tudi ti v najkrajšem času zavarovani proti mrazu. Kot posebno sredstvo proti mrazu, posebno ponoči, so pečice v šotorih za dva moža. Te peči tehtajo 8½ kg in se lahko prav hitro razlože ali zopet sestavijo. Kuri se lahko z vsakim kurivom. Obnesle so se v vsakem oziru izborno. Izdelava teh peči se je tako hitro vršila, da jih imajo že vse čete. Tako so naše vrle čete preskrbljene, da morejo ponoči pri primerni temperaturi spati in se odpočiti za nadaljnje boje.

(Pošiljanje denarja vojnim ujetnikom.) S 1. decembrom se more pošiljati denar po poštni nakaznici avstrijskim vojnim ujetnikom, ki se nahajajo v ujetništvu na Francoskem, Angleškem, v Rusiji in v Srbiji, in sicer v najvišjem znesku do 800 frankov (1 frank je 95 vinarjev). Te poštne nakaznice so poštne proste.

(Iz neprevidnosti ustrelil prijatelja.) 29. novembra je bilo v Cajnkrajevem mlinu v Klučarovicu pri Ormožu več fantov. 19letni delavec Ivan Gašparič je snel puško, ki je visela na steni, in jo je,

meneč, da ni nabita, nameril proti svojemu 17 letnemu prijatelju Francu Meško, rekoč: „Poglej, takole bomo šli na Ruse!“ Takoj nato je pa počilo. Meško je bil zadet na desnem sencu in je kmalu nato umrl.

(S srebrno kolajno) za hrabrost pred sovražnikom je bil odlikovan slovenski dragonec Jernej Kirbiš od dragonskega polka št. 5.

(Nadvojvodi Leopoldu Salvatorju.) generalnemu nadzorniku naše artilerije, je podelil nemški cesar red „Železnega križa“ I. in II. razreda v znak posebnega priznanja za sijajno delovanje našega topničarstva, zlasti pa naših možnarskih motornih baterij.

(Padlega častnika oropal.) Rezervni korporal 27. pešpolka gostilničar Mayer z Zgornjega Štajerskega je na severnem bojišču padlega stotnika Ferlina oropal za 22.000 K in pobegnil. Mayerja so sedaj prijeli v Debrecinu.

(Smrtna obsodba po prekem sodu.) Graški listi poročajo iz Moravske Orlice 3. decembra: C. kr. okrajno glavarstvo v Moravskih Orlicah je dne 30. novembra poslalo listom sledeče poročilo: Obsodba po prekem sodu. Tehnični uradnik Slavomir Kratochvil je bil od sodnije c. kr. vojaškega poveljstva v Moravskih Orlicah z obsodbo z dne 23. novembra 1914 zaradi zločina veleizdaje po § 85c kaz. zak., zakrivljene s tem, da je v Prerovu sredi novembra t. l. razmnožil in razširjal letake s pesmijo v češkem jeziku, kjer se sedanje vojne razmere, namen vojske in požrtvovalnost prebivalstva opisujejo na hujskajoč način in zapeljuje k podjetjem, ki imajo namen povečati nevarnost za državo od zunaj in provzročiti upor v notranjosti države, nadalje da je nosil okoli manifeste carja na češko ljudstvo, po naglem sodu obsojen na smrt na vislicah. Ta obsodba se je izvršila še isti dan, dve uri potem, ko je bila izrečena, na sodnijskem dvorišču. To se razglasa na povelje c. kr. vojnega poveljstva. — C. kr. okrajni glavar: Gschmeidler.

(Vojni davek.) Finančno ministrstvo baje namerava uvesti nov vojni davek, in sicer v obliki doklade na dohodninski davek. Obdavčiti hoče dohodke nad 4000 kron, in sicer z doklado pol odstotka, ki naj pri dohodkih nad 20.000 kron naraste na štiri odstotke. Ta davek uvede vlada baje s § 14. Ogrska banka je izdala nove dvekronske bankovce. Novi „vojni denar“ je sicer iste velikosti, barve in risbe, kakor prvotni dvekronski bankovci, vendar pa se odlikuje po skrbnejši izvedbi in veliko boljšem papirju. „Stari dvekronski bankovci so bili izdani za prvo silo, ker je ob začetku nastalo občutno pomanjkanje drobnega denarja.

(Proti prodaji živine.) Osrednja vlada je izdala komunikacije, ki izvaja: Med vojsko se je pokazalo, da kmetje svojo živino v neopravičljivem strahu v zelo velikih množinah pošiljajo na dunajski živinski semenj. Poljedelsko ministrstvo je izdalo že začetkom oktobra vsem političnim deželnim oblastem odlok, ki svari take po strahu provzročene prodaje take živine, ki še ni za klanje sposobna, ker ni za to nikakega povoda in ker bi lahko usodno škodovala domači živinoreji. Deželni vladam se je istočasno naročilo, da morajo skrbeti za to, da se tiste osebe, ki širijo med kmeti razburljive vesti samo zato, da bi prodajali iz strahu, naznanijo sodiščem, da jih kaznujejo, kakor zaslužijo. Ker se je prignalo zadnje čase na dunajski živinski semenj zopet živina, ki še ni sposobna za klanje, se zopet opozarja na zgoraj navedeni odlok.

Razne stvari po svetu.

(Iz strelskih jarkov.) „Corriere dela sera“ prinaša iz Pariza kratkočasnice iz strelskih jarkov. Neki častnik piše, da so si napravili njegovi vojaki v zakopih kopalnico z vsem modernim komfortom. Vsa stotnija more dobiti zjutraj gorko pršno kopel. Vsi generali, pravi, so prišli, da si ogledajo našo napravo. Imamo tudi brivnico ter si bomo napravili variete, eden izmed nas je artist, drugi ima psa, ki nas kratkočasi. Divjačina, ki se je zatekla med obe fronti daje povod za čudne prizore. Nekega zajca smo ob-streljevali z obeh strani. Sedaj bi se moral začeti boj za zajca, iz nemških strelskih jarkov so klicali „tobak, tobak!“ Streljanje je prenehalo. Eden naših je šel iskat zajca ter položil tja paket tobaka, ki ga je zopet Nemeč nesel svojim. Trenutek pozneje se je začel boj iznova. Včasih se je vprizorilo streljanje na tarčo. Francoz dvigne na puški čepico čez strelski jarek in Nemci streljajo. Če zadene kaka krogla, pokažejo z lopato. Da se zavarujejo pred nočnimi napadi, mečejo naši na polje pred jarkom prazne škatlice za konzerve, ki zarožljajo, kadar se jih kdo dotakne. Včasih zadene ob nje kak zajec in takoj se začne peklensko streljanje.

(Oklep proti infanterijskemu ognju.) „Bayr. Kurier“ poroča, da so te dni na monakovskem vojaškem strelišču preizkusili oklep, ki naj bi vojake obvaroval pred krogli iz pušk. Oklep je iznašel Monakovčan Jakob Birkert. Pri preizkušnji so streljali na oklep iz francoskih in angleških pušk iz daljave 50, 100, 150, 200 in 300 m. Nobena krogla ni prebila oklepa. Oklep je narejen v dveh primerkih: za francoske krogle tehta 7 in tri petine funta, za angleške pa 10 in dve šestini funta. Barva je modrosiva kakor vojaške uniforme. Da-li je oklep praktično poraben, bodo odločile poklicane vojaške oblasti.

(Pečen krompir.) V nekem budimpeštanskem listu pripoveduje ranjen častnik naslednjo zgodnico: Že več dni smo ležali v jarkih. Pred nami se je razprostirala velika njiva, na kateri je ostal krompir neizkopen. Na drugem koncu njive so ležali Rusi. Moji vojaki so dobivali vedno večji apetit in izgovarjali so besedo „pečen krompir“ z vprav ganljivo pobožnostjo. Nekega popoldneva pravi starejši podčastnik: „Fantje pojdemo po krompir“. Beseda je bila komaj izrečena, ko se jih oglasi cela truma: „Gremo, nabereimo si ga celo vrečo.“ Komaj se je stemnilo, se je že pričelo plaziti 14 naših fantov iz jarka na polje. Vsak je imel lopato kot edino orožje pri sebi. Z napetostjo smo čakali kaj se zgodi. Naenkrat zapazimo, da leze tudi iz ruskih jarkov cela truma — z lopatami. Oprezno, pozorno, tiho so se plazili — h krompirju ter pričeli kopati. Vedno bolj ste se približevali sovražni četi — mi pa smo razburjeni pričakovali razvoja dogodkov. Streljati nismo mogli, ker bi bili zadeli lastne tovariše, prepustiti jih je bilo lastni prevdarnosti in treznosti. Obe četi ste se končno sešli. Toda mesto krvavega boja se je med njima odigrala prijazna pantomima. Četi sta se pozdravili, naši so kazali na svoje polne vreče, Rusi na svoje, delali prijazne obraze in se obrnili vsak k svojim jarkom. Naš ogenjček je že čakal, zadišalo je po jarku in jedli smo pečeni krompir s še neobčuteno slastjo. Pol ure na to smo si z Rusi že zopet pošiljali čez krompirjevo njivo — jeklene pozdrave.